

LO CAMPANAR DE RAY

SENMANARI HUMORISTICH Y SATÍRICH.

BIBLIOTECA MUNICIPAL
MADRID

ELLA: ¿En aquets temps prens refrescos? —ELL: Al costat teu sempre.

Lo CAMPANAR DE REUS envia una garba de arrels de campanar, ó siga dir un afectuós saludo, á tota la premsa en general, pero en particular á la que fomenta la llengua catalana.

NOSTRE OBJECTE

Sens pretensions de cap classe, havent après tant sols lo necessari per coneixer que no sabem res, més, plens de entusiasme y millor zel per contribuir en lo alcans de nostras foras en aqueix moviment regenerador de la nostra llengua y dels fets de la patria catalana, aborem avuy una empresa tal vegada superior á nostre merit; més, siga d' aquest lo que 's vulgui, l' esforçada ciutat de Reus, lo segon poble de Catalunya, no podia permanecer per mes temps callat á la vista del grant moviment iniciat per Barcelona y secundat per tots los pobles de Catalunya.

No es dir aixó, ni molt menos com ha volgut suposar algun Diari castellá, que nostras propensions tendeixen á la emancipació dels antichs reynes, á la desunió de la patria, no, y mil vegadas no. Per mes que alguna individualitat ilustre, tant ilustre com se vulga, opini de aixó lo contrari, los pobles, lluny de pretendrer lo enxiquiment, tendeixen tots al engrandiment de las sevas respectivas nacionalitats. La nostra, si algun temps pogué ser feta per lo llas de la forsa, avuy permaneceix unida per lo llas del amor, y no hi ha ningú que altra cosa desitjar ni pretendrer puga, sense ser un temerari ó un insensat.

Los catalans estimem las cosas de nostra terra ab preferencia á las del rest d' Espanya, com á cada hu succeheix lo mateix, y de igual manera que sobre las cosas de la provincia preferim la dels nostres respectius pobles y sobre las de aquestos, las de las nostras respectivas casas y familias, y aqueixa graduació de preferencia no pot esser mes natural, tota vegada que es efecte del instinct de la propia conservació.

Los catalans, donchs, estimem la unitat de Espanya, com de rigor es degut á tots los fills d' una propia Nació, y si 'ns agitem dins del circol de nostras provincias, independentment de las restants de Espanya per enaltir la nostra terra en tots conceptes, no es mogut á impuls de cap idea ni desitg separatista, es porque

la naturalesa de las cosas aixís ho porta, que cada qual s' agiti dins del circol ahont mes facil l' hi siga verificar lo seu desarrollo y degut progres.

Lluny de mereixer, donchs, las censuras que per nostres propositos se han permes alguns dirigirnos, los creyem ántes bé dignes del major elogi, tota vegada que ab nostra conducta se promou l' estimul y emulació de las demés provincias, y d' aquest modo procura cada provincia en la seva esfera millorar las suas condicions: axis es com se obtenen mes facil y eficazment los adelantos de cada pais y 's realisa lo progrés en tota la superficie del mon.

De tal modo aixó es vritat que aqueix mateix senmanari n' es una prova evident.

Ja may los jóvens que se han empres lo publicarlo se haurian proposat semblant tarea, sinó estimulats per lo exemple de la capital del principat, la qual ab sa potent iniciativa difundint la llum per Catalunya obliga á secundar sos esforços á tots aquells pobles que no 's volen quedar ressagats. Veus aquí esplicada la actitud de Catalunya ab la rahó de la nostra empresa.

Ara be, donat lo moviment regenerador de Barcelona ¿com havia de mostrar-se sorda Reus á son impuls sentne de Catalunya la segona ciutat? no; y encare que ab debil veu, curt alé y escassas foras, comensa á respondrer avuy als seus companys, *Lo Renaiement, Lo Gay saber, Lo Nunci, La Campana de Gracia, L' Avi*, y altres, ab lo seu **LO CAMPANAR DE REUS**, famós per tota la comarca, enveja de propis y estranys, porque apart del seu merit, reuneix la magnífica condició del punt que ocupa, que ve á ser com si diguerem, lo rovell del ou del Camp de Tarragona.

LA REDACCIÓ.

LO RECTOR SENS MAJORDONA.

¿Perque avants Mossen Castor,
qu' es Rector,
per tot molta broma feya,
sempre reya,
y are no riu ni una estona
y hasta fins pena l' hi dona
si alguna broma veu té?
¿Volen saberho? es porque,
l' hi ha fugit la Majordona.

Lo pare de aquest Rector,
per Doctor

volia ferlo estudiar,
mes lograr
no pogué sa intenció bona;
pus quant era á Barcelona,
tots los prechs van ser en va,
puig volgué ser capellá...
sols per tenir Majordona.

Temps endarrera ell encara,
gran gatsara,
ab los seus companys armaba
puig anava
vestit ab roba molt bona,
de senyor; y ab sa minyona
molts cops anava á ballar:
are aixó no 'u fa; està clar,
com que no té Majordona.

Un cert dia una beata
vella y rata,
molts patacons l' hi donava
si acceptaba
á n' ella per companyona,
mes ell á la beatona
va despreciarli 'ls favors;
està clar, com que allavors
ja tenia Majordona!

Com que la Vicenta n' era,
posturera,
molt guapeta y aixerida,
desseguida,
per vías de una persona
la vá obtenir per minyona
y allavors ab alegría,
molt regalat ell vivia,
teninte ja Majordona.

Ella de tot se cuidava
y endressaba;
fins se cuidava també
del diné;
y es clar, dantse vida bona
va posarse molt grassona,
y dava gust de mirar
quant sortia á passejar,
lo Rector ab la Majordona.

Un cert matí que el Rector,
ab devoció,
en un altá ab véu sumissa,
deya missa,
cansada la Vicentona
de ser tan temps santurróna,
del Rector prengué 'ls dinés
y va fugir ab un promés...
per no ser mes Majordona.

Molt gran va ser lo trastorn
al trist jorn,
en que ho va sabé 'l Rector,
y ab tristor,
va plorá una llarga estona,
y ja cap més hora bona
desde llavors no ha tingut,
perque, vaija, 's véu perdut,
un Rector... sens Majordona.

Dos parayguas foradats.

Arrels de campanar.

Tothom que tinga gust en escriure la llengua catalana, pot ésser col·laborador de lo «Campanar de Reus», en la intel·ligència de que los treballs deuen atemperarse á la índole d'aquest periódich.

En certa banyoleria de aquesta ciutat, quals duenyos son casats de poch, hi ha un lleterero que diu:

«Calientes».

¡Ja 'm sembla sentir escalfor!

En lo carrer dels Seminaris hi ha un carteló en lo qual s'hi lleigeis lo següent:

«Retrats á 20 reales docena.

Se il·luminan militars á 2 rs. uno.»

Preguntem: ¿Qué tenen la tísia los militars, que se 'ls ha de donar color?

A la fi, l'Ajuntament de aquesta ciutat s'ha recordat de donar lo que 's mereixia al que fou Deu de la forsa, Hércules, adornant la plassa ahont te posat al aire libre son domicili, ab arbres que, si bé petits, poden arribar á ser grossos.

Diuen que 's ven lo terren que ocupava 'l convent y hort de las monjas en la plassa de la Revolució.

Si jo 'l pogués comprar ab las condicions mateixas en que 's venen las máquinas de SINGER de segü m'hi feya un palacio.

¿Que encar no han anat al Teatro Principal á veurer representar la Companyia de zarzuela que hi está actuant? Donchs váginthi y veuran com se portan los nostres amichs en Pep Subirá, Bielet Riba y Peret Constantí.

Apesar de que som en lo sigle de las llums, sembla que existeixen encara en aquesta ciutat personas que viuen á las foscas.

Nos referim á las que 's deixen embaucar per aquella clase de donas que ab lo titol de «Sonámbulas» están ocasionant diariament serios disgustos entre las familias.

Seria precis que l'autoritat mirés de posar fi d'una manera ú altra á tals patranys.

En certa casa del carrer de Vallroquetas hi ha un cartelon que diu:

«Secose á la máquina.»

¿No 'ns podria dir l'autor del retol qué 's lo que si aseca á la máquina?

La societat «Ateneo Tarraconense de la clase obrera», ha anunciat la convocació de un gran certamen literari per commemorar la memoria del naixement del insigne poeta Cervantes.

Es una idea digne de la nostre aprobació, ab

tanta mes rahó per quant d'aquesta manera es com se realisa l'engrandiment del progrés literari d'una Nació.

Tindre'm lo riurer no puch sentint á la Catarina,
que per por de la triquina,
diu que varen matá un ruch.
Per dinar lo fan ab such,
per sopar cuit á la brasa,
y l'avia que hi há á la casa
un gran trós n'ha reservat
y al rebost l'ha colocat
per menjar tot l'any carn d'asa.

L'ANEL·L D'OR.

A mon amich Ll. Sans, Vidal.

FÀULA.

Un anell váren donarme
quant juraren estimarme
Healment y de bon cor;
era molta sa hermosura
lluïent sempre sa figura
com si fos de vritable or.
Jó 'l guardaba ab tal cuidado
que 'm semblaba que 'l mirarlo
feya perdre sa finor;
y era tanta ma taleya
que com mes lluent lo veyá,
mes jó creya, qu'era d'or.
Ab cuidado—vaig dir jó—
no s'entela si 's or bó,
com jo 'm creya era l'anell,
mes al cap de molt poch dias
l'anell d'or y pedrerías
fou tan sols llautó tot ell.

Ab aixó jovent del dia
no'us enganyhi la figura
pot ser falsa la hermosura
com la anell que tant lluhia,
Ll. Matas, Carró,

RONDALLAS.

Ab motiu de certas festas que debian celebrar-se en una ciutat, varios pagesos determinaren organitzar lo ball titulat «Marcos Vicente» á qual efecte y per alcansar lo permis comisionaren al mes «lletrat» d'ells.

Un cop concedit lo permis, l'alcalde fent brometa preguntá al comisionat:

—¿Y diguéume, los «parlaments» son en vers ó en prosa?

—No senyor, no, son en castellá, respongue sens inmutarse.

Historich.

Un rectó de un poble, enterat de que 'ls seus feligresos s'havien entregat á certa clase de murmuracions, los invitá un diumenje á que escoltessin un sermó que tenia ganas de ferlo.

Arribada la hora de comensá, lo senyor rectó se esplicá de la manera següent:

—Carissims germans, lo sermó que vaig á dirigiros lo dividirem en tres parts; la 1.ª vosaltres l'enteneu y jo no; la 2.ª vosaltres no l'

enteneu y jo sí; y la tercera no l'enteneu vosaltres ni jo tampoch.

La que vosaltres enteneu y jo no, es la de que en alguns temps las collitas anavan molt mes malament que avuy y no obstant la cobranza de 'ls deumes y primicias, tot donava millor resultat.

Tot alló de perque si la meua majordona porta sabatas de seda y mocadó de crespó, aquesta es la part que jo l'entench y vosaltres no, ni os importa res l'entendreu.

Y la part que vosaltres no enteneu y jo tampoch es lo misteri de la Santísima Trinitat.

Ave Maria Purísima.

En un procés correccional:

«Lo president al acusat.—Se l'acusa á V. per que té tots los fills abandonats y deixats al olvit.

Lo procesat.—Senyor president, jo no hi puch fer mes. ¿Sab quants ne tinch?

—No.

—Donchs ne tinch quince.

(Riatllas al auditori.)

Lo procesat dirigintse al públich.—Qui sigui capás de fer altre tant que ho digui; jo 'l voldria veurer al meu lloch.

Un convidat en lo dia del sant de un amich séu, va anar á dinar á casa d'aquest.

Al estar ja tots sentats á taula, observá que lo primer que portaren fou un gran plat d'ensiam y aulivas, en vista de lo qual digué:

—Ay, ay, á casa aixó es sempre lo derret que 'ns menjem.

—Y aquí també, contestá 'l que l'havia convidat.

—Un pare al séu fill.

—¿Ja dius totas las nits un pare nostre al Arcangel san Miquel?

—Sí, contestá 'l noy: y no solament ne ofereixo un á n'aquest sant, sinó que 'n dich un altre al Dimoni.

—¿Borrango! ¿Com és que fas aixó?

—¿Oh!..... Qui sap d'quí haurem de veurer goig.

Un pare ensenyaba varias pinturas al seu noy, quant aquet digué:

—Papá, ¿perque quant 'ns representan l'amor, observem que va tapat de ulls?

—¿Home!... que 't diré...

—¿Vritat que sembla estiga preparat per anar al bogit?

—Sí, noy, tu has trobat bona solució!

Dos amichs voltavan los arrabals quant un digué al altre:

—Treume d'un apuro.

—Home, si m'es posible.

—Digas; d'una sogra á una madrastra, que preferirias?

—Jo una sogra.

—¿Y si la sogra fos madrastra de la dona?

—Res.... Y acabá en sech.

CANSONS.

Dius que si 't fes petonets,
tú molt més m' estimarias,
¡Ay nena! no te 'n vull fer.
¡Quins llavis me posarias!

MATRACAS.

L' amor que sento per tu
¡Ay nineta! n' es tan gran
que 't jur' que d' avuy en vuit...
serà la setmana entrant.

PANELL.

¡Dius que desganada estàs
fa molt temps hermosa Tana!
donchs casat ab mí, y veuràs
com may te faltará gana.

PANELL.

—¡Ay Tonet! fesme un petó
me digué la Pepa maca.
—Fuig d' aquí, li vaig dir jo,
no 'n faig en cap cara xata.

BATALL.

Dihuen que sols en lo cel,
s' hi troban los angelets;
no es cert, perquè aquí en la terra
las nenas son lo mateix.

CAMPANER.

EPIGRAMAS

En un kiosko de Mantlleu
venia bitllets la Rossa.

—Tú que t' en creus bona moessa
—li digué 'l fill de l' Andreu—
mira per la mort de Deu
si 'm fas treure alguna cosa.»

Portant diners a 'la bossa,
tres billets prengué al instant,
y estantne tot conversant,
ella li donà la grossa.

Parlaban de si la Paula
y la noya d' en Sabé
son las que guisan mes bé
y serveixen milló a taula.

—Jo no la cambio, l' Ambrós
digué tot fent la riallada
puig d' ensà que tinch criada
tot sovint menjo d' arrós.

Ll. Mates Carré.

—«Dius qu' es «calavera» 'n Piu?
—Donchs avuy jo l' hi vist «viu».

Si l' hi pagués cop de puny
«Qué 'm faria senyor Ribo?
—Home, no cal preguntarlo
l' hi firmaria un recibo.

FISELVAS.

Deya un solter de Montblanch
tot festejan a la Paula:
—Çasis ab mí... ¡eserich al Banch!...

Y ella digué: Senyor Franch
jo 'l vull qu' eserigui a la taula.

FISELVAS.

—Treguis la barba, Llopart,
que farà doble mes goig,
perque tant pelut y roig...

—¡Oh! No puch, qu' estich pelat,
CÚPULA.

EPITAFIS

Descansa aquí un usurer
que vá morir l' any passat,
deixava al vint, son diner.
¡S' hagués mort mes aviat!

FISELVAS.

Aquí jau En Pau Siurons
fill del poble d' Almostrer:
va morir de panallons....
¡Devia ser botiguer!

LLIMA.

EMBULLS.

CONVERSA.

—Ramon. ¿Quinas plantas tens al hort?
—¡Al hort? Ensiam, bledas y altres.
—¿Y fruitas?
—Figas, reims, pressechs, etc.
—Convidans a brena a mi y a la...
—¿Qui vols dir?
—La que tu has anomenat, buscan.

CÚPULA.

ANAGRAMA.

—Pepet, *total* lo *Total*,
quina *total* al cap dú;
se deu creurer, de segú,
qu' encar som al carnaval.
Total versos malament,
y 's pensa ser un gran poeta,
dihent *tot* una amoreta,
a sa novia, quant no 'u sent.

Cúpula.

XARADAS.

Prima un *segona* tant fort,
que tot *tot* semblat ha mort.

Garbat.

Aquella *tot* que 'l Ton Persa,
dos primera per la pota
me la menjaria, pro tota,
perque tinch bastanta *hú tersa*.

Cúpula.

QUADRAT DE PARAULAS.

Substituir aquets punts ab lletres de modo que llegi-
das vertical y horizontalment diguin la primera lo que
te tothom; la segona lo nom de un personatge que figu-
ra en la mort de Jesuchrist; la tercera la de un animal
anfibio; la quarta lo de un quadrúpede.

BATALL.

ESCARXA-CERVELLS:

Huelva Covadonga
Ibiza Oroquieta Valencia
Galicia Roncesvalles
Oropesa Talavera Uboda

colocar aquets noms en columna de modo que las
primeras lletres diguin lo nom d' un celebre literat.

BATALL.

GEROGLIFICH.

21

TORI

M:

26

TLLI

Bulto Bulto

Bulto Bulto

Cúpula.

LO CAMPANAR DE REUS

SENMANARI

humoristich, ilustrat y lliterari,

SE VEN A

dos cuartos

per tot arreu.

Vinticinch números, una peseta.

No s' admeten suscripciones.

Números atrassats, CUATRE CUAR-
TOS.La correspondencia podrá dirigirse a
la «Administració y Redacció»,Carrer de Jesus, núm. 8, principal,
y també podrá depositarse en lo «buzon»
de la Imprenta d' aquest periódich, plassa
del Rey, núm. 10.

REUS:

ESTAMPA DE SABATER.

Plassa del Rey, núm. 10.